

POVESTEA BUNICULUI

Meșteșugul Tămăduitor al Plantelor de Leac

„NU DOAR BURUIANA VINDECĂ, CI
ȘI VORBA BUNĂ.”

Începuturile Meșteșugului

Ei, dragii mei... era pe la sfârșitul anilor 1800, chiar înainte de 1900, când în satul nostru erau vreo șase-șapte oameni care se ocupau cu buruienile de leac.

Pe atunci, nu erau atâtea cărți și știință despre plante, cum sunt acum. Tot ce se știa, se știa din gură-n gură, din om în om. Fiecare bătrân lăsa mai departe ce învățase de la altul, iar așa s-a dus mai departe și meșteșugul ăsta.

Știam de mic, de pildă, că ghințura e bună pentru stomac și poftă de mâncare. O foloseam și la vite, să se îngrășe mai bine. Culegeam tot ce trebuia din păduri, din văi, de pe coaste.

Fiecare avea locurile lui știute, unde creșteau

plantele cele mai bune. Erau fel de fel de buruieni: de la unele luam rădăcina, ca de exemplu, de la ghințură, tătăneasă, lumânărică, luminiță, de la altele doar partea de sus, cum erau sunătoarea, țintaura, coada calului, troscot. Chiar și vâscul îl foloseam: îl lăsam la macerat în apă rece, nu-l fierbeam, și era bun pentru tensiune. Primii vraci din Poieni au început să umble cu buruienile de leac pe

vremea Imperiului Austro-Ungar, prin Miskolc, Budapesta, până-n Ardeal, că nu se putea ajunge atunci în Țara Românească. Apoi, între războaie, lucrurile

s-au mai schimbat. Țin minte bine că, după al Doilea Război Mondial, au început să meargă și ai noștri, vracii din Poieni, prin piețele din țară.

Pe drumul vânzării: Primele călătorii și învățăturile tatălui

Pe la 1920, tata a fost printre primii care au plecat cu buruienile prin țară. Mie, prin 1960 mi-a venit rândul. Aveam 18 ani când m-a luat tata prima dată cu el. Țin minte, de parcă ar fi fost ieri: am mers la Lipova și mi-a pus o tarabă mică, la marginea drumului spre piață. Acolo mi-am așezat pungile cu plante, cum am știut eu, fiecare fel. Știam deja la ce-i bună fiecare buruiiană, că doar crescusem printre ele. După vreo jumătate de oră, iacătă că vine prima clientă și cumpără un ceai de brâul vântului. Mi-a dat 10 lei. Am fugit la tata, i-am arătat banii și el mi-a zis: „Ăștia-s primii tăi bani, ține-i bine, că poartă noroc.”

Tata era un om cum rar mai găsești. Se aduna lumea în jurul lui, că știa să vorbească frumos, cu haz, și avea leac pentru orice. Vindea de rupea pământul. Îi plăcea să stea la taclale cu toți, să afle de la fiecare ce-l doare și ce probleme are. Eu eram mai tăcut din fire, dar el... el îi făcea pe toți să zâmbească. Așa am învățat și eu că nu doar buruiana vindecă, ci și vorba bună. De acolo, am luat trenul spre Timișoara, Cecea, Cernei, Cărpiniș... și așa a început drumul meu prin viață, cu buruienile de leac.

Amestecuri de plante, cărți rare și răspunderea față de oameni

Ei, dragii mei, după ce m-am pornit, ranița îmi era mereu plină. Într-o parte țineam rădăcinile, în alta punguțele cu ceaiuri. Cât mă ținea spinarea, atâta duceam. Fiecare plantă era pusă cu grijă și știam la ce-i bună și cum s-o dau,

din ce m-a învățat tata și din ce mai citisem prin cărțile rare care ajungeau pe la noi. Pe atunci, greu se găseau cărți despre plante. Când prindeai una, costa de trei-patru ori mai mult decât una obișnuită. Am avut cartea doctorului Buie, a lui Anason și a lui Voiculescu, și mai târziu a Mariei Treben. Dar cele vechi erau cele mai bune și nici nu ți le vindeau ușor, erau doar pentru ca să fie citite în bibliotecă. Și, pe atunci, bibliotecile mari erau numai în orașele mari. Vorbim de anii 80, deja. Tata a fost primul care a început să facă amestecuri de plante; nu foarte multe feluri la început, dar tot erau ceva. Eu, pe măsură ce am văzut lumea și am auzit oamenii, am început să fac amestecuri pentru aproape fiecare boală în parte. Că la fiecare boală merge altceva, și nu-i totuna ce pui în ceai. La fiecare om îi dădeam și adresa mea, să-mi trimită veste dacă s-a simțit mai bine. Mulți mi-au mulțumit, alții mi-au cerut să le mai trimit. Iar dacă vedeam că nu le folosea, le ziceam cinstit: „Du-te, om bun, la doctor, să vezi bine ce ai.”

Anica Bonchiș

Fata mea, Ani, era cea care pregătea coletele și răspundea la scrisori cât eram eu plecat. Dacă nu știa ce să scrie, mă aștepta până veneam acasă. Uneori umblam câte două-trei săptămâni, alteori o lună. Nu puteam sta locului: oamenii aveau nevoie de leacuri. Mergeam prin bălciuri, târguri, stațiuni: Sovata, Sângeorz-Băi, Vatra Dornei, Călimănești, Ocnele Mari, Olănești, cam peste tot pe unde era lume multă. Cu cât plantele erau mai bune, cu atât venea mai multă lume la mine. Că omul spune la alt om, și vestea se duce repede. Mare noroc am avut cu nevasta mea și cu fata... Ele culegeau când

eram plecat. Iarna era mai greu: frig mare, vânt, drumuri lungi... dar tot plecam, că oamenii tot cereau ceaiuri. Când eram acasă, făceam amestecurile. Multă muncă era cu ele, dar îmi plăcea. Eu, mai mult singur am umblat. Rar luam pe cineva cu mine și doar dacă știa de plante, să poată vinde cu mine. Și atunci împărțeam totul frățeste. Să mergi prin țară nu era floare la ureche. Trebuia să te trezești cu noaptea-n cap, să prinzi loc bun în piață. Dacă nu prindeai, trebuia să dormi acolo până a doua zi sau să cauți alt oraș. Știți unde mi-a plăcut mie tare? La Hunedoara! Era combinatul

mare, 25.000 de oameni. Parcă ploua cu oameni pe stradă! Vindeam de rupeam pământul. Apoi, îmi plăceau bâlciurile din Ardeal și Moldova, acolo era hărmălaie, dar și câștig bun.

Pățanii amare și învățăminte

Am avut și multe pățanii... Eram odată-n gara din Cluj, cu două bagaje după mine, o raniță și un geamantan. Am luat ranița-n spate, să o duc pe celălalt peron, și m-am întors, numa' cât ai clipi, după celălalt bagaj.

Dar când am ajuns... ia geamantanul de unde nu-i! Mi-l furase-careva. Și uite-așa, am rămas cu buza umflată și cu mâna în buzunar, că și ranița, până m-am dumirit, nu mai era nici aia unde-o lăsasem, pe celălalt peron. Așa că m-am dus acasă... cu mâna-n buzunar și cu pățania asta bună de spus nepoților, să știe și ei că la Cluj, dacă te uiți o clipă-n altă parte, îți pleacă și geamantanul, și ranița, singure, la plimbare. Eh, ce să fac? Am plecat acasă cu mâna goală, dar sănătos.

Și mai am una hazlie și amară... Eram în piață, plătisem taxa de tarabă, dar nu mai găseam biletul nicăieri. Nu mai aveam dovada. O femeie de la piață m-a pârât la birou și a vrut să ducă ceaiurile mele acolo.

Eu m-am aprins, am smucit de pungi, s-au rupt, ceaiurile s-au împrăștiat toate... m-am supărat foc. Ea a fugit la locotenentul pieței, era îmbrăcat civil, și a venit și mi-a dat o palmă. Eu, supărat, am pus mâna pe o rădăcină de untul pământului, o bucată care era mai mare, și i-am trântit-o în cap. L-am învinețit bine și pentru asta, am făcut șase luni la pușcăria din Șimleul Silvaniei. Locotenent major era Foamete Nicolae, nu-i uit numele cât oi trăi.

Moștenirea și viitorul meșteșugului

Așa era viața pe drum: și bună, și amară; și cu bune, și cu rele. Dar Dumnezeu m-a ținut și m-a ajutat. Numai El mai știe câte și mai câte au fost în 35-40 de ani. Și să vă mai spun ceva: meseria asta nu e pentru oricine! Trebuie să ai inimă bună și răbdare, că omul bolnav nu-i ușor de mulțumit.

Dar când vezi că se face bine și-ți spune „Dumnezeu să-ți dea sănătate”, simți că ți s-a răsplătit toată osteneala. Plantele astea nu-s degeaba pe pământ. Dumnezeu le-a lăsat pentru vindecare și alinare. La

doctor dai bani să afli ce ai și, bine faci... dar de multe ori, leacul îl găsești tot în iarbă. Eu sunt mândru că am primit meșteșugul ăsta de la tata și că l-am dus mai departe. Și sper ca și nepoții și urmașii mei să poată face la fel și să-l țină viu. Că lumea se schimbă, merge spre mai multă învățătură, dar leacurile bune și omenia nu trebuie să se piardă, pentru că, alături de credință, salvează multe vieți.